

בגין בכנסת

שרון נפרד מאישרד-הביטחון

ההרד הוליד נבנר

מן המציאות, כאשר נראה ששוב אינו מתפקד, הוא אמן הטכסיס הפוליטי. אין דומה לו במדינה כולה. בשפת העם, הוא "שיחק אותה".

הוא שלט בתהליך למן הרגע הראשון ועד האחרון. גם כאשר סערו ההמונים ברחובות, בעד ונגד, תימרן בצורה יעילה, מבלי לגלות מראש את כוונותיו.

כך, בלי להביא למשבר אמיתי, הכריח את אריאל שרון לוותר מרצונו על תיקי-הביטחון, אך לא הוציא אותו מן הממשלה — וכך מנע בעד שרון לממש את איומי-הסחיטה, שהשמיע כימעט בגלוי, לגלות את הידוע לו על מעשי בגין, במילחמה בכלל ואולי בפרשת הטבח בטרט.

אף מרכיב אחד של הקואליציה לא נטש את הספינה, שנראתה לרבים כטובעת. מיסלנות הקואליציה, כגדולות כקטנות, נהגו כלהקה של חיות הגשמיות לשוט המאמן בקירקס. הן קיפצו אנה ואנה, עלו על שרפרפים וירדו מהם, קפצו דרך טבעות בוערות ורבעו בסוף למרגלותיה, בורג וברמן, המר וארליך, שפירא וגאמן — הכל צייתו לו.

האגדה, כאילו עשויה המסד"ל ברגע המכריע לקפוץ אל תוך מחנה המערך ולהקים קואליציה אחרת, התגלתה כמיקס-שווא. המסד"ל היא עתה חתולת-יבית, העומדת על רגליה האחוריות כדי לקבל מנת-חלב. נראה, כי מעולם לא היה בגין חזק יותר, וזא שלט כה לכמה, כפי שהוא שודט עתה, בתום פרשת הטבח בצבחה ובשאת-יליא.

פרט: המכסיד הניצח

אך מנחם בגין אינו זקוק לכישרונות מיוחדים, כאשר אלוהים מעניק לו כשי את היריב האידיאלי — המערך.

מעולם לא התגדה חופר-הישע שז המערך, על מנהיגיו העזובים ומופדותיו האומללים, כפי שהתגדה השבוע.

במשך חודשים היו למערך הזמן והאפשרות להתכונן לקראת היגום, שבו יתפרסמו המסקנות. הוא ידע — והכל ידעו — כי זאת תהיה, אולי, ההודמנות האחרונה שלו לתזור לשליטון — ושם תוחמץ, יתחדש שילטון הליכוד לשנים רבות.

אותו בקרוב ברוב כבוד. הוא ממשיך להטיף למדינה מוסר מדי יום, באסיפות בבתי-הספר. הוא אף מתיימר למנות את יורשו, איש כצלמו וכרוחו.

עמוס ירון, שעליו הוטלה האחריות הקרובה ביותר למה שהתרחש, אמנם יעבור לתפקיד אחר, אך לפי כל הסימנים יהיה זה תפקיד חשוב יותר, הכרוך בעלייה מיידית לדרגת אלוף, לא יהיה אדם בצה"ל שלא יראה בכך מתן פרס.

אמיר דרורי, שהיה מעורב מאוד בכל ההתרחשויות שהובילו לטבח, ושהורשע אף בלשון העדינה של הוועדה ב"הפרת חובה", לא נאלץ להסיק כל מסקנה שהיא. הוא ממשיך בתפקידו, ואף הוזכר השבוע כמועמד לתפקיד הרמטכ"ל.

הצבא כולו לא נדרש ולא התכונן להסיק כל מסקנה שהיא מן המאורעות, והוא התייחס אל כל העניין כאל בעיה טכנית של העברת כמה קצינים מתפקיד לתפקיד.

המוסד, שהורשע עליידי מסקנות הוועדה, נעלם בכלל מן העין, מכיוון שהראש שלו זוכה בגלל היותו חדש בתפקידו בעת המאורעות. איש לא נעש, איש לא הודה בכלל שמשוהו לא היה בסדר. החל בראש-הממשלה, דרך הרמטכ"ל וכלה במפקד-האוגדה, עמדו כולם על צידקתם הגמורה. שום רעידת-אדמה לא היתה. שום שינוי פוליטי, שום שינוי מוסרי.

התוצאה היחידה של פירסום מסקנות הוועדה היא מותו של צעיר בשם אמיל גרינצווייג, שנרצח בדם קר עליידי בני-צבחה, במעשה-הרצח הסאסיסטי הראשון בישראל.

ממשלה חזקה יותר בהנהגת מנחם בגין, ובה אריאל שרון מסוכן יותר, ממשוכה לחו"ל ביל את המדינה בדרך שאת סופה מי ישורנו.

בגין: שיחק אותה

איך זה קרה? מי אשם בזה? הגיבור העיקרי של הפרשה היה, כמובן, מנחם בגין עצמו.

יריבו של בגין טעו, כרגיל, כאשר היה נדמה להם שאינו מתפקד. מנחם בגין, גם כאשר הוא נראה כמנותק

הר הזוועה הוליד עכבר, ואולי עכברוש. במשך חודשים ציפתה המערכת המדינית בישראל, והעולם כולו, לרעידת-האדמה הצפויה עם פירסום המסקנות של ועדת-החקירה. היה צפוי מראש כי הוועדה תגנה את ראשי המערכת המדינית והצבאית בישראל —

אחרת. השאלה היתה — איך תנסח הוועדה את הדברים? מה תהיה חומרת המסקנות שתסיק? מה תהינה המסקנות המעשיות — נפילת הממשלה? הקמת קואליציה חדשה, בראשות המערך? סילוק שרון מן החיים הציבוריים? טיהור יסודי בצמרת צה"ל? התעוררות פנימית ושינוי פנימי, אשר יעלו את המדינה על דרך חדשה?

שבוע אחרי פירסום המסקנות, היה ברור כי הר הציפיות הוליד עכבר, ואולי גם זה לא. מנחם בגין, אשר לדברי הוועדה שמע מפי הרמטכ"ל על פרץ הנקמה והשחזות הסכינים, ואשר במשך 48 שעות לא התעניין לדעת מה קורה — נשאר על כנו, כאילו לא קרה דבר. הוא יצא כמנצח.

יצחק שמיר, אשר נחשף קבל עם ועולם כשקן, ממשיך לייצר את ישראל בעמים ולהטיף מוסר לכל, כאילו דבר לא קרה.

אריאל שרון, האשם העיקרי, נאלץ אמנם לוותר על השליטה הפורמלית במישרד-הביטחון, אך נשאר כממשלה. לפי כל הסימנים, ירכז שם בידי את כל הסמכויות בעניינים שבהם גרמה שליטתו לאסונות. כשר-הביטחון-בלי-תיק, המהלך אימים על חבריו בממשלה, המתסיס את ההמונים הלאומיים נגד כל תופעה של מתינות, יהיה חבר-הממשלה אריאל שרון מסוכן מכפי שהיה עד כה, כשנשא במידה כלשהי של אחריות.

הממשלה כולה לא התפטרה. מעמדה לא נפגע, והמגמה הלאומנית שלה לא נחלשה. להיפך: יצטרף אליה, כשר-הביטחון החדש, משה ארנס, איש האגף הלאומני ביותר, אויב השלום עם מצריים ועם כל מדינה ערבית אחרת. נשאר בה איש-הדמים. הממשלה המחודשת תהיה לאומנית וקיצונית יותר מכפי שהיתה עד כה.

רפאל איתן לא סולק ולא התפטר. אחרי שהוועדה הטילה עליו את מירב האחריות, לצידו של שרון, הוא לא נאלץ להסיק שום מסקנה. מעשית או מוסרית, להיפך, הוא נשאר בתפקיד הרמטכ"ל ויסיים